

Izhaja
10. in 25. dne
vsakega meseca.

Stoji za
celo leto 3 gld. —
pol leta 1 „ 60
četrt „ — „ 80
Posamezno štev.
15 kr.

Oznaniła
ikrat natisnena
od vrste 15 kr.

Naročnina,
suznaniła in reklamirajo
pošiljajo se
upravnistvu
v Maribor.

Odprte rekla-
macije so
poštino proste.

POPOTNIK.

Glasiło

„Zaveze slovenskih učiteljskih društev“.

Izdajatelj in urednik:

M. J. Nerat, nadučitelj.

Spisi in dopisi
pošiljajo se
urednistvu
v Maribor,
Reiserstrasse 8.

Pismom,
na katera se želi
odgovor,
naj se prdono
primorna pošta
znamka.

Na anonimne do-
pise se neoziramo.

Nefrankovan pisma,
se ne sprejemajo.

Rokopisi
in na-
tezo poslana knjige
se ne vračajo.

Utrinki iz socijalne pedagogike.

Piše Brinjos.

Uvod.

„Spoznaj, kaj si po volji Božji; spoznavaj,
kako mesto ti je odločeno med ljudmi!“

Persius.

V začetku, ko je bil ustvaril Gospod iz ila zemlje bitje po svoji podobi, zravnal je njegovo postavo, povzdignil višek njegove popolnosti, glavo, visoko nad prah, iz katerega je bil vzet in ga postavil sredi med stvarstvo: da bi je vladal in se njegove rajske krasote veselil. Čut gospodstva in samosvesti, katerega je Stvarnik vdihnil našemu praočetu, ohranil se je neizbrisen v nas potomcih, ki kažemo v vsem svojem dejanju in nehanju, da smo pravi gospodarji sveta in samostojna bitja.

Ponosen stoji čuten človek med stvarstvom, zadovoljno se ozirajoč po izrodkih svojega uma in svoje moči v zavesti, da vse, kar izhaja iz njega, je le njegova lastna zasluga, samosvestno kažoč le na svoj „jaz“, ki je po njegovem mnenju samo iz sebe razvijajoče se središče, okoli katerega naj bi se sukala njemu jednaka bitja. Doba detinstva je pozabljena, trenutki, ki so sejali in še sejó v njegovo dušo kali, pretakajo neopaženi, a on vidi in hvali samo cvet in sad.

Toda naj se človek ziblje v še tako prijetnih sanjah, da so njegova dela, ki jih izvršuje in njegove misli, ki jih premišljuje, — nebrojno izkušenj dokazuje mu neovrženo istino, da bi ostal — rekel bi — bolj živali ko človeku podobno bitje, ako bi ga človeška družba ne vzela v svoje varstvo in ne vzgojila iz nežne klice sebi dostojnega člana, ki svoje razvite zmožnosti tisočerno vpleta v krepko razraščene veje svojega varuha. Bodi-si Sokrat ali Newton, Komensky ali Prešern, — vsak je le posledek svojega razvitka, izvirajočega iz večstoletnega delovanja in vzgoje svojega rodu, katerega dostojen sin se sme on nazivati.

Vsa človeška omika in prosveta je le dolga veriga, ki sega od trenutka, ko se je človek zavedel, da je človek, do današnjega dne, a na katero so priklepali le nekateri srečni nove člene, dočim so jo vsi ostali kot zvesti sužnji, vlekli za nekaj korakov svojega življenja nehoté naprej in ob katerej se bodo trudili še rodov rodovi. Kakor se je pretočila marsikatera sraga potú po licih bogsive koliko marnih delavecev, predno so pripravili kupico okrepevalnega vina, katerega je treba meni le izpiti: tako je naša pamet in učenost, naša umetnost in državna modrost le posledica vseh mislij in izkušenj, ki so se od pamtiveka zbirale krog nas; a naša zasluga je le, da se kot goba nasrkamo teh blagostij, naša skrb, da se od mladosti v njih kopamo ali pa nepremišljeno utonemo.

V trenutkih pa, ko nas sreče jeza nemilostno vzbudi iz sladkega sna, v trenutkih, ko nam odmevajoče zabrni po ušesih: „v potu svojega obraza jedel boš svoj kruh“, v trenutkih, ko nas iz samoljubja brezobzirno vzdrami za svoj obstanek pehajoča se množica; tedaj šine človeku neljuba, a tem bolj resnična istina v glavo, da on vendar-le ni žarišče vse ostale družbe in da ni prost vseh spon naravnih zakonov, ampak, da je le majheno kolesce v velikanskem stroju človeške družbe, le solnčen prašek v nerazrušljivih prirodnih okovih. Z žalostjo napolni srce v tem slučaju zavest, da človek ni neodvisen gospodar vsega stvarstva, ampak revna, malopomembna stvarica.

Toda ta čut pojavlja se tudi v mnogo blažji in plemenitejši obliki. V marsikateri duši zasvetil se je že nebeški žarek navdušenja, ko se je ozrl na vedno napredujoče človeštvo, ali na silno in krepko napredujoči svoj rod. Čutil je v sebi neko zadovoljstvo, da sme in more tudi on položiti svoje moči na žrtvenik splošnega človeškega delovanja in da ni njegova malenkostna osebnost le sama sebi cilj in konec.

Posebno vzvišen namen učiteljevega delovanja lahko užge v nas to visoko misel in nas vzpodbuja, da zastavimo vse svoje moči v prosep in razvitek rodu, kojega vzgoja nam je izročena. Največkrat slišimo zato tudi med učiteljstvom ta čut splošne odvisnosti pod višji smoter izraževati v navdušenih besedah, najčječe se med njim žrtvuje marsikako mlado življenje, v zavesti svoje visoke, velevažne naloge.

Blag odmev najde tu in tam v kaki nežnoubrani duši vsako dejanje, ki je sicer skromno in nezatno, a izvršeno v čutu pod najvišji smoter človeštva; toda ugomna množica je nepristopna temu Božjemu glasv, temu vztrepetu Stvarnikove blagosti in modrosti.

Kje je iskati temu uzrok? Li v otrpnjenem srcu našega rodu, ki bi se naj otajalo in ogrelo ob velikih činih, ob blagih dejanjih? Nikakor! Ne v brezčutnem srcu, ampak v nevednosti, v nesposobnosti pojmiti nezatne čine za ves človeški rod leži vzrok, da se pestre množice še tako bore malo brigajo za občni blagor. Spomini na Leonida in Mucija, Cezarja in Napoleona žive mnogo širje, nego imena: Watt in Stephenson, Newton in Smith in vendar so prvi bili navdahnjeni le z ognjem ljubezni do države in vladarstva, poslednji pa z gorečim navdušenjem za razvoj vsega človeštva.

Tu in tam še sicer nastopi kak zagovornik družbene prosvete, ki hoče dati duška svojim čutom, a ker je njegova predstava le medla in nejasna, temne in nerazložne so seveda tudi besede, ki navadno doné kot puhle fraze, ki nimajo drugega pomena, nego (kakor pravi Goethe) „da organe naše inteligence odrevené“.

„Delujmo za napredek našega rodu“, sliši se večkrat navdušeno govoriti; toda kaj je napredek, o tem bi največkrat govornik sam ne znal črne ne bele. „Povzdignimo svoj rod na visoko kulturno stopinjo“, vzpodbuja se o narodnih svečanostih; kaj pa smemo imenovati pravo kulturo, o tem se sevé trdovratno molči. „Vzgoja in pouk bodita času primerna“, trobijo nam na ušesa; toda kakšne so naše razmerne in kaj je temu času primerno, kdo ve?!

„Popotnik na zemlji, hitro spreminjajoča se efemera, ne more družega, ko čudeže tega velikega duha (svet vladajočega) občudovati na malem, zanj odločenem prostoru, veseliti se svoje podobe, ki mu je bila v zboru drugih odločena in z njo izginiti. „Tudi jaz sem bil v Arkadiji!“ glasi se nagrobni napis vseh živečih v spremenljivem in obnavljajočem se stvarstvu“. Tako Herder.* Toda kdo bi neki, čuteč v sebi povzdigujočo odvisnost, ne dejal rad sam sebi: „V delavnico sem tvojo zrl . . .“? Kdo bi ne spoznal rad zakonov, ki vladajo vso človeško družbo, ko ga vendar že napolni z največjim za-

* Ideen zur Philosophie der Geschichte. VII. 1.

dovoljstvom, ako mu je možno, zvesto prisluškuje, utihotapiti se v najmanjšo prirodno skrivnost.

Ta velika naloga, zabistriti pojme o človeški družbi in načrtati osnovne zakone, po katerih se vrši burno vrvenje rodov, ustvarila je neko novo vedo: družboslovje ali socijologijo. Družboslovje opazuje človeka, po katerih zakonih on razvija svoje zmožnosti in kako postaja vedno bolj in bolj gospodar narave: ono označuje zakone, katerim je človek podvržen, ko se trudi in peha za srečo in popolnostjo v družbi sè svojim sobratom.

Vendar, kakor človekoznanstvo (antropologija v svojih razrastkih: dietetiki in dušeslovju) ne zadošča naši vedoželjnosti, temveč nas nagiba še k pravoslovju, ki nam podaje poslednje namene našega žitja; tako nam tudi pogled v zakone družbe ne zadošča, ampak nehoté vprašamo se: čemu je človeštvo na svetu, kaj je njegov smoter. To teženje porodilo je družbeno pravoslovje, ki je pa za naše dni še le v povojih. Družbeno pravoslovje učilo naj bi nas, (domnevajé, da smatramo kot pravega nazor Platonov: „pravost je glavna opora vsaki državi in izvor njegove blaženosti“), kaj je prava naloga in pravi smoter človeške družbe, kako bi naj isto sestavljali posamezni slojevi in kako medsebojno vplivali.

Kakor se je razvila z ozirom na individualno dušeslovje, dietetiko in pravoslovje sčasoma nova vednost, znanstveno vzgojeslovje, istotako bilo bi mogoče sezidati, opirajé se na družboslovje in družbeno etiko, novo veličastno poslopje: družbeno vzgojeslovje. Prorokov in reformatorjev vzvišena naloga je sicer, povzdigovati človeški rod od stopinje do stopinje; vendar, da mora hoditi družba človeška določen pot, kdo bi o tem dvomil! In načrtati ta pot, oziroma označiti meje njegove, bodi naloga družbenega vzgojeslovja.

Človekoznanstvo, individualno pravoslovje in vzgojeslovje (v ožjem pomenu) stvarjajo obširno vedo, pedagogiko; tako sestavlja se tudi iz družboslovja, družbene etike in družbenega vzgojeslovja popolnoma nova, z večjega še kot neizorana celina ogromnega dela pričakujoča vednost: družbena (socijalna) pedagogika. Kratka razpredelitev bi bila:

Socijalna pedagogika.

I. Družboslovje. II. Družb. pravoslovje. III. Družb. vzgojeslovje.

a) Narodno gospodarstvo.

b) Družbeno dušeslovje.

* * *

Malo določnih mislij nahaja se o tej vednosti med svetom; naravno sledi iz tega, da je tudi število spisov, ki bi se bavili s tem predmetom, prav pičlo. Razven narodnega gospodarstva, ki stoji iz-za dobe A. Smitha na stvarnih tleh, nahajamo le tu in tam kako misel vpletenu v večja, obširna dela, le semtertje udari kak zastopnik narodov na javnem mestu na to velevažno struno.

Da je ta pravec vednosti na družbeno pedagogiko veleznamenit, če ne najvažnejši v krogu izrodov človeškega uma, tajiti ne more nihče, toda zakaj je li ostala ta veda dosihdob tako zanemarjena?

Vednost, ki preiskuje bistvo, namen in vzgojo človeške družbe, potrebuje največ zbrane snovi, kajti ona opira le na sistematično in statistično razrejeno gradivo svoja izvajanja. Vsak izrastek druge vede uglablja se le v snov, ki njemu prinaša obilno hrane, ne mence se za druge bujne mladike. Tekom zadnjega stoletja spoznali so pa, da so posamezne stroke že preveč osamele in da jim je treba blagodejne zveze; in tako je nastalo v novejši dobi: primerjajoče jezikoslovje, statistika, primerjajoča anatomija, primerjajoče zemljepisje itd. Te sestavljajoče vede pripravile in zrahljale so še le znan-

stvenim razpravam o družbi tla; le na podlagi teh splošnih podatkov postalo je možno nadaljnje spajanje.

Nadalje je ona tudi med vsemi znanostmi jedina, ki hudo zadeva ob čute, strasti, predsodke in sebične nakane posameznih ljudi, jedina, ki najde težko nepristranskih misliteljev in zbirateljev potrebnega gradiva.

Zvezdoznanstvo razvilo se je na današnjo visoko stopinjo, ker ni nikogar osebno zanimalo, suče se li zemlja okoli soluca ali solnce okoli nje. Nasprotstvo, ki se je v nekaterih pojavilo, padlo je precej, ko je bila istina neovržno dokazana. Inače je z družbeno pedagogiko. Ker razmotriva razmere med ljudmi, zadeva vedno na odpor tistih, ki se v razkošju in moči naslanjajo vseh prirodnih blagostij na račun svojih bornih so-bratov. Posestnik veruje tem nazorom, delavec pritrjuje na ves glas drugim: vsak za svoj žep. Vladajoči seveda ne pozdravljajo vedno z veseljem mnenja, da njih moč ni le dar Božji, ampak tudi oskrbnitvo napram podložnikom; vojak ne bo prenavdušen za vedo, ki skuša uničiti njegov stan.

Vendar, kljub vsem tem zaprekam razpravljajo se semtertje posamezni deli te vednosti. Veselo znamenje časa je že to, da se prerešetujejo v resnih omiznih družbah ne le dnevna vprašanja in vinski nazori, ampak, da pade večkrat tudi katera pametna z ozirom na družbene razmere, splošno izobrazbo in prosveto.* Dostikrat zavozi jo seve kateri tudi daleč in se poslušalcem osmeši, ali se jim pa zavije v učene fraze, da ne opazijo njegovih kozolcev.

(Dalje pride.)

* Višje razviti duhovi zmožni so, jednako popolnejše razvitim telesom, v prebavo in asimilacijo sposobne predmete izbirati. — Spencer: Sociologie, I.

Stilistična razvojna teorija Schiessl-ova.

Podava Ludovik Černej.

(Dalje.)

Na str. 76. se vpraša Schiessl: „Kaj je torej smoter mojemu razkazu? (Odgovor: jaz moram popisati, moram zabelježiti.)

In takoj spodaj: „Pripovedovanje, razlaganje, popisovanje, opisovanje, obravnavanje, zabelježevanje, razpravljanje itd. je pa vedno še le ožji smoter, ki je prav za prav le sredstvo v dosego končnega smotra. Saj ne pripovedujemo, popisujemo itd. zato, da bi pripovedovali, popisovali itd., ampak zato, da bi s povestjo, popisom itd. uresničili kak določen namen, n. pr.: da uplivamo na čitatelja (res!), da bi zamogli kaj zopet pozneje čitati itd. Tudi učence hoče videti tak končen smoter, on hoče vedeti, čemu bi naj pripovedoval, popisal itd.; moramo mu torej povedati kak očiten, resničen (!) končen smoter, tako, da mu rečemo n. pr.: Naša naloga je danes, popisati amazonsko reko, da se ž njo seznanimo, ali, da si najvažnejše in najzanimivejše o njej zabelježimo in se potem na pamet učimo, ali, da tega, kar smo o njej slišali, ne pozabimo, da lahko to pozneje zopet čitamo itd.“ —

Vsi ti smotri so ničevni! Prvič so popolnoma neresnični, naj si je tudi Schiessl imenuje resnične!

Nikdo ne piše kakega spisa z namenom, da bi ga pozneje zopet čital; ako pa si hočemo najvažnejše in najzanimivejše o kakem predmetu zabelježiti, ni nam treba po vseh komponovalnih pravilih sestavljenega spisa: vsakdo se poslužuje v ta namen čim krajšega, tem boljšega osnutka, a osnutek ni spis! —

Tudi nadaljni končni smotri, koje bi morali vsigdar povedati učencem, so povsem napačni.

„Naša naloga je, popisati amazonsko reko, da bi se ž njo bolj seznanili.“ — Kako li za Boga hočemo kaj popisati, česar še ne poznamo? Ali ne nasprotuje Schiessl samemu sebi, ko imenuje ta končni smoter, a pravi na drugem mestu (str. 12.) celo prav: „Ako pa bi naj pisali razkaz o kakem predmetu, ki ga ne poznamo natančneje, moramo se najprej ž njim seznaniti.“

In str. 78.: „Tak načrt pa more sestaviti le isti z lahkoto, ki je 1. znan s komponovanjem in ki ima 2. znanje in snov popolnoma v svoji oblasti, da lahko odgovarja na vse točke načrta.“

Vsekakor moramo predmet popolnoma poznati, prej, nego hočemo o njem govoriti in naš spis ne more imeti nikakor namena, da bi nas z istim še le seznanil.

To velja popolnoma tudi za šolo.

Nadaljni smoter — da si hočemo najvažnejše in najzanimivejše o predmetu zabelježiti in se potem na pamet učiti — je smešno — izmišljen in neresničen. Kateri učitelj pa obravnava kak spis z glavnim namenom (končnim smotrom), da bi se ga potem učili učenci na pamet? Ne rečem, da bi se to ne smelo zgoditi, a končni smoter to ni in ne more biti! Kdor bi to zagovarjal, ne bil bi si svest svoje naloge.

Zadnji smoter — to si bomo napisali, da ne pozabimo — ovrigel sem že prej.

Vsi ti smotri, ki jih navaja Schiessl, so torej izmišljeni, neresnični in napačni. Meni se ravno tako dozdeva, kakor da bi bil lovil avtor „slepe miši“.

Pa recimo, da bi bili resnični! Iz katerega teh smotrov se zamore „izvabiti“ načrt in njega izvajanje? Kateri nas more le količkaj podpirati pri sestavi spisa? — Nobeden! Vsi ti smotri so splošni, po splošnem smotru pa se ne more sestaviti individualni načrt i naloga. —

Pedagog Knilling je oboževal v sedmih obširnih razpravah Schiessl-ovo delo, v osmi „Einführung in die stilistische Entwicklungstheorie“ prišel je še le do prepričanja, da se da od smotrov, koje navaja Schiessl, „verdammt wenig ableiten“.

Pa pogledjmo si konkreten slučaj!

V praktičnem delu obravnava Schiessl znano basen o „Ježu in krtru“. (Naš Slomšek je pisal isto basen o „Ježu in lisici“, kar se mi dozdeva mnogo boljše.)

Recimo, da je učencem basen znana. Avtor obravnava spis tako:

I. Jasčenje naloge. Kaj je moja naloga? Odgovor: Zabelježiti si moram (ožji smoter!) neprestano napredujé basen o „Ježu in krtru“ (predmet), da se je morem na pamet naučiti (širji smoter).

II. Sestava načrta. „Kaj vse moram torej korakoma navesti itd.“

Rad bi vedel, na kateri smoter, na ožji ali na širji se nanaša ta „torej“!

Pridenimo še Schiessl-ov „pravi rejalni smoter“, da se bo pisal ta spis v isto učenčevo zbirko, pa začnimo po teh smotrih sestavljati spis — presneto rodo nam bo šlo! — Prepričan sem, da ima vsak na jeziku pravi smoter imenovane basni, toda prosim potrpljenja, vse še pride prav! Za zdaj si zapomnimo, da vsi ti smotri, o kojih smo slišali, niso notranji, individualni, ampak zunanji, splošni, ki nas ne morejo pri spisju mnogo podpirati, ne voditi. A pogledjmo, kaj pravi

Knilling-ova razprava.

Omenil sem že, da je Knilling največji obožatelj Schiessl-ov. V sedmih razpravah je le hvalil njegovo teorijo, a potem je uvidel, da se mora ves sistem „popolniti“. Ravno to „popolnjevanje“ je namen njegove razprave. Pogledjmo, kako se mu je po—nesrečil!

Knilling pravi blizo tako-le:

„Moje premišljevanje o tej stvari me je dovedlo do teh-le posledkov: Pisatelj hoče večkrat le natanko zapisati, kar je doživel, videl, mislil, on hoče le zaznamiti isto povest(?),

popis ali premišljevanje, on nima nobednega drugega in daljnega namena, on ne misli torej sè svojim razkazom zabavljati ali poučiti in prepričati, on noče vzbujati in pregovoriti h kakemu delu, noče odsvetovati, pretiti itd., ampak zadovoljen je, če stvar tako popiše, kakor se mu zdi, torej je stvarnost njegov namen ali smoter.⁴

Dalje: „Ali drugič, on hoče sè svojim spisom doseči kak zunanji vspeh, . . . tedaj mora računati z danimi razmerami: njegov smoter je praktičen in njegov spis dobi obliko pisem, časniških člankov“ itd.

„Ali tretjič, njega vodi znanstven ali etičen motiv in on hoče namesto minljivega, zunanjega, doseči vztrajen notranji vspeh, tedaj se mu je ozirati razun na dane razmere tudi na znanstvene izsledovalne metode, on se mora pokoriti zakonom vere, morale in blažje človečnosti, voditi ga morajo vzori resnice in npravnosti kot zvezde-voditeljice, tedaj je njegov smoter znanstven in oblika njegovih razkazov je razprava in govor.“

„Ali četrtič, on se hoče polastiti vsega človeka z vsemi svojimi duševnimi in čustvenimi silami, hoče torej znanstveno-resnično, oziroma npravno-bлаго vsebino podati v estetično lepi obliki; tedaj še mora pojmiti zakone estetike z zavestjo, ali vsaj instinktivno, in se po njih ravnati; naloga pa, katero si je stavil, mora biti najvišja, kolikor se da misliti; kajti on hoče najboljšo vsebino združiti z dovršeno obliko, njegovi razkazi postajajo tako stilistični umotvori.“

O prvi vrsti spisja pravi: „Ta vrsta spisja, kjer se gre prav za prav le za stvar (torej ne za smoter!)¹, je umevno najbolj elementarna in najložja, mora se najprej učiti in njej pripada v istini tudi največ šolskih spisov.“

S temi besedami — ko bi bile veljavne — prekucnil bi bil Knilling tako rekoč Schiessl-ovo teorijo. Sicer pravi, da se obravnavajo v ljudski šoli tudi spisi druge vrste — s praktičnim smotrom — a to ne zadostuje. Ako bi se v ljudski šoli pri večini spisov ne moglo ozirati na stilistični smoter in le pri nekaterih (ki pa se po Schiesslu naj obravnavajo celo posebej) na praktični smoter, tedaj bi ne imela Schiessl-ova teorija za nas sploh nobene vrednosti. Nje glavna misel je stilistični smoter in če nima ta v ljudski šoli tako rekoč nič opravka, tedaj nas tudi vsa razprava malo briga (gledé pouka).

Knilling se mi dozdeva kakor tisti nerodni vrtnar, ki je hotel obvezati natreno debelece, a je je strl popolnoma. On je sploh čudak! Začetkom razprave graja, da se je do sedaj pri spisovnem pouku gledalo le na predmet, torej na stvarnost, a da se ni nič oziralo na stilistični smoter, potem pa trdi, da nima stilistični smoter v šoli pri večini spisov stvarnega pomena, ampak da se mora gledati le na predmet. Jaz ga ne umem!

Iz svoje čudne razvrstitve spisov razvija še bolj čudni nauk, da mora sestaviti pisatelj najprej stvarni načrt, katerega določuje predmet sam (torej ne smoter!); potem ga prenaredi, da uvažuje praktični vspeh svoje naloge: tako nastane praktični načrt; nadalje ga pregleda znanstveno in pretvori v znanstveni načrt; nazadnje ga še popravi v estetičnem oziru in dobi estetični načrt in umotvor je zagotovljen!

Prepričan sem, da ni in ne bo delal tako nikdar nobeden pisatelj, tudi Knilling ne, ki trdi, da se je to že davno v praksi godilo.

On imenuje to godlo „naturgemässe Stufenfolge sich auseinander entwickelnder Dispositionen“ in konča ponosno:

„Der Aufsatz ist uns noch in einem ganz anderen Sinne zu einer »Entwicklung« geworden, als dies Schiessl zu ahnen vermochte. Und die Stilistik verdient erst jetzt voll und ganz die Bezeichnung »stilistische Entwicklungstheorie«, vermag sie nun doch zu

¹ Knilling pravi: „Der stilistische Zweck vermag hier noch keine wesentliche Rolle zu spielen“.

lehren, wie ein beliebiger Aufsatz von einer niederen Stufe zu einer höheren erhoben und zuletzt zum Kunstwerk ausentwickelt werden kann.“

Bog mu odpusti!

Pravi stilistični smoter.

Ko bi uveljala Knilling-ova razprava, ne zaslužila bi Schiessl-ova knjiga naslova: „Stilistična razvojna teorija v ljudski šoli“; kajti omenili smo že, da bi nam prav malo rabila. In vendar je to delo za nas eminentne važnosti, in naslov je popolnoma opravičen. Pravila so večinoma veljavna in treba je le, da se po njih prav ravnamo. Zato pa si moramo v prvi vrsti razjasniti pojem o stilističnem smotru in odpraviti tako nedostatek imenovanega dela.

O pravem individualnem stilističnem smotru, kateri po Schiessl-ovi teoriji določuje od začetka sestavo in izpeljavo razkaza, na katerega mora biti namerjena vsebina, kompozicija in stilizacija spisa, more se prav za prav govoriti le pri pesniških izdelkih, če govorimo le o prozi, pri vseh pripovednih spisih, kakor pri: basni, pravljici, povesti, noveli, romanu itd.

Pri vseh teh je smoter višji nego predmet — predmet je le sredstvo v dosego smotra. Tukaj se mora predmet smotru popolnoma podvreči! Ni res, kakor pravi Knilling o teh dveh pojmi: „Keines der beiden Elemente ist dem einen über- oder untergeordnet, sie sind vielmehr als völlig gleichwertig und ebenbürtig koordiniert.“

In tudi Schiessl nima prav, ko pravi: „Den Zweck kann ich aber nicht nennen, ohne zugleich auch den Gegenstand zu nennen, weil der Zweck erst durch den Gegenstand näher bestimmt wird.“

Poglejmo si celo priprost konkreten slučaj!

Vsakdo izmed nas pozna basen o „Modri miški“. Ne vem sicer, kdo jo je pisal, a vem, kako jo je sestavljal! Mogoča sta dva slučaja. Najbrž je bilo tako:

Pisatelj je hotel pokazati, da sladkosnednost škoduje. To je bil njegov smoter, kojega je imel najprej v mislih. Sedaj je še le začel premišljevat, kako bi uresničil ta smoter, ali bi naj pisal pravljico, ali povest, ali basen — mogoče sicer, da se je že prej odločil za basen. Zdaj je poiskal najbolj pripravi predmet: spomnil se je kake miške, ki jo je bila ubila past. Ta dogodek je uporabil pisatelj. Predstavil ga je tako, kakor se mu je zdelo ravno najbolj pripravno. (Sevé, da se je moral ozirati vedno na istinitost dogodbe.) Vodil ga je zmiraj isti smoter, da pokaže, kako sladkosnednost škoduje.

(Dalje pride.)

Ščinkovec ali zeba.

Učna slika za srednjo — oziroma višjo stopnjo — koncem svečana meseca.¹

(Sestavlil Stanko Marin.)

A. Priprava:

Pred tednom ste dobili nalogo, da opazujete ptice, katerih je sedaj sploh pri nas videti; kdo je izpolnil vestno svojo nalogo? — Katere ptice ste videli? (Naštejejo se

¹ Slika se lahko porabi za srednjo ali višjo stopnjo. Česa je treba tukaj opustiti, ali tam pridjati, to pač vsak spreten učitelj, ki svoje učence pozna, sam hitro najde. Po čem se sme vprašati, in česar bo treba učitelju povedati, tudi o tem sam najlažje razsodi. Slika je sestavljena deloma po Junge-jevih, deloma po O. M. Seidel-ovih načelih in se ozira — kolikor mogoče — tudi na formalne poučne stopnje (A, B, C, D, E), a nikakor neče biti patentirana šablona, katero pretvoriti — ali popraviti — bi bilo greh; le namigljaj za poskušnje naj bo, in kot tak se sme priporočati vsakemu učitelju, bodi si na kateri koli šoli, ker se opira na večletne poskušnje na mariborski vadnici.

vse, med njimi tudi ščinkovec.) Ste li slišali tudi peti katero navedenih ptic? (Ščinkovec.) Kako je pa pel? (Ščink — ščink). Da, le posamezni „ščink“ kliče, kakor bi sam sebi ali pa drugega ščinkovca zval. Kaj ste pa tukaj v šolski sobi imeli izpostavljenega v opazovanje? (Ščinkovec: samec, samica, gnezdo in jajca.)

B. Smoter:

Danes se hočem prepričati, ste li zares ščinkovca v šoli in pa zunaj na prostem vestno opazovali in kaj ste si o njem zapomnili. — Hočemo pa se o njem še tudi več učiti, kakor vam je bilo mogoče o njem slišati in videti; storili bodemo to zato, ker je ščinkovec naš najzvestejši pevec in nam prvi naznanja preljubo pomlad.

C. Podavanje:

I. Kje ste videli ščinkovca? Kdaj ste ga videli v bližini človeških stanovanj? (Po zimi.) — Zakaj se li neki mudi po zimi okoli človeških stanovanj? (Išče si živeža). Kje ste videli ščinkovca še drugod? Kdaj biva ščinkovec v gozdih? (Na pomlad in poletje.) Čemu pa si izvoli v pomladi in po letu gozde za svoje stanovanje? (Najde obilo in dobrega živeža.) Čemu še? (Ščinkovec po gozdih gnezdi.) Ste li videli ščinkovce kdaj v večjih jatah okolu letati? (V jeseni.) — Da, le v jeseni se družijo ščinkovci v velike trume — drugače živé le po parih — to pa za to, ker se zbirajo in pripravljajo za selitev v topleje kraje.

Koncem meseca oktobra se preselijo ščinkovci v južne tople kraje — (v južno Evropo in severno Afriko) toda ne vsi; nekoliko samecev prezimi pri nas, umaknejo se le najhujšemu mrazu. Na jugu pa živé ščinkovci vedno v velikih družbah, nikdar ne gnezdi in ne valijo tamkaj; iz tega je razvidno, da njihova domovina ni tam, da tja le kot gostje zahajajo. Že početkom meseca marta se zopet vračajo — najprej sameci in za nekaj tednov pozneje tudi samice.

Kje torej stanuje in gnezdi ščinkovec? Ia. Ščinkovec stanuje in gnezdi pri nas (v srednji Evropi).² Kje pa biva po zimi? Ib. Čez zimo se preselijo vse samice in večina samecev kot gostje v topleje kraje (južne Evrope in severne Afrike). Česa smo se do sedaj o ščinkovcu naučili? (I. Kje stanuje.) Da, hočemo si to tudi zapisati. — Kdo pa bo znal prav kratko ponoviti, kar smo se o ščinkovčevem stanovanju naučili?

II. Poprej ste mi pravili, da si ščinkovec po zimi okolu človeških stanovanj hrane išče; kaj pa najde tam? Kaj še? (Dobri ljudje mu trosijo drobtinja in raznega semenja). Da, to je resnično, ljubi otroci, pa tudi prav je to, posebno milosrdni otroci radi kaj takega storijo. Prepričan sem, da tudi nekateri vas radi postrežejo takim gladnim siroticam. Od danes naprej pa še bodo tudi drugi tako storili, kaj ne? Kaj pa da, tako je prav, usmiljenje morate imeti z ubogimi sestradanci!

Pravili ste mi danes tudi že, da pobira semenje raznega žita in plevela po vrtilih, skednjih in parmah, ali ste pa ga tudi natančno ogledovali, kakó ščinkovec semenje povživa? Ne? Morebiti pa ste že kanarčeka, liščeka ali kalina opazovali? (. . . stiska s kljunom ob robu semenje tako dolgo, da luski odleté, potem ga še le pozoblje.* Da, tudi ščinkovec dela tako, in stvarnik ga je k temu prav dobro oborožil. Katero orožje

² Na stavke, označene z I a, b, . . . ; II a, b, c itd. se mora posebno ozirati, najboljše je, da se memorirajo — (trikrat ali štirikrat ponove) — kajti ravno ti stavki so posledek celega pouka o ščinkovcu — za to tudi slika na tabli.

* Z zvezdicami zaznamovane odgovore dobro bo po dva- ali trikrat ponoviti — se ve, da v pravih stavkih, kar se tukaj ni vselej zgodilo zavoljo potrate prostora. S tako zaznamovanimi stavki se že začne prilično popis ščinkovca, treba jih je potem pri dotični točki samo posneti. Popisovanje od kljuna do repa je pač strašno suhoparno, za učence nič zanimivo.

pač mislim? (Kljun.) Pridi sem — N — oglej si kljun natanko ter nam pripoveduj, kakšen je! — (Kljun je okroglo-koničast, kratek, močen in ob robih podolgem malo vpognen.*

Ponovi tudi „M“, kar je „N“ o kljunu povedal!

Kljun vam hočem tudi narisati.* S čim pa se ščinkovec po letu živi? (II a, . . . skoro s samimi žuželkami.) Z nekaterimi gosenicami in brošči pa se mu je treba tudi vrlo boriti, predno jih ugonobi. Kaj mu pa k temu zopet dobro služi? (Močen kljun.) Kaj še? (Kratek močen vrat.* Kaj še? Dolgi ostri kremplji.* Tako je, pa tudi drobna glavica podpira krepko drugo orožje. Poglejte si glavo natanko, kakšna je? (. . . drobna, stranski malo stisnena, pa zelo gibka in močna.*

S čim se torej ščinkovec živi po zimi? (II b. Z žitnim in plevelovim semenjem. Po letu? Po takem boste tudi lahko spoznali, je li ščinkovec koristna ali škodljiva ptica. (II c. Je zelo koristna ptica) Kaj pa smo se sedaj o ščinkovcu učili? (II. S čim se ščinkovec živi.) — Da, tudi to točko si hočemo zapisati. Ponovi nam prav kratko, kar smo o ščinkovčevi hrani slišali! (II a, II b, II c. Se „P“!)

III. Kdo pa je ščinkovec tudi pri letanju opazoval? Kako pa leta? (III a, Ščinkovec zaletava silno naglo v nadolgo-stegnenih valovih.) Kako pa letč suče perutnice? (III b, Pri vsakem valu le jedenkrat zaperuha, potem pa leti s pritisnjenimi perutmi skozi zrak. Kaj pa vse ščinkovcu pripomore k tako spretnemu letanju? (Dolge, ozke peruti.* Kaj še? (Njegova cela postava.) Res da. Kakšne postave pa je? (. . . tanke, vitke postave.* Na kaj nas pa njegova podoba spominja? (. . . ribo ali ladjo.) Res, kakor riba ali pa ladija je ščinkovec podolgovate, tanke in ob koncih koničaste postave, da hitreje in spretnjeje reže zrak. Primerno dolgi rep mu pa dobro služi k veslanju. Poglejte si ga, kakšen pa je rep? (Rep je primerno dolg, trd in nekoliko viličast.* Kam ste videli ščinkovca se vsedati? (Veje, vejice, bilke; plote, bruna, zidovje). Dobro ste opazovali; ščinkovec se vseda v najhitrejšem letu prav spretno in sigurno na debele pa tudi najtanše reči. Kaj smemo iz tega sklepati? (. . . da ima jako dober vid in pa tudi krepke noge.) Pridi in si natanko oglej oči pa tudi noge. Kakšne so? (Oči so črne in precej velike.* Noge so primerno kratke, šibke, pa močne. Na nogah so štirje dolgi, tanki prsti oboroženi z dolgimi, tankimi, rahlo zakrivljenimi in ostrimi kremplji.* Kako se pa ščinkovec po tleh premiče? (III c. Po tleh ščinkovec korači ali pa tudi skaklja.) Kako si bomo poslednjo točko zapisali? III. Kako se ščinkovec premiče in giblje. Ponovi kratko „R“! (III a, b, c.)

(Konec sledí.)

* Brez nazoril se pač sploh nikdo ne bode poprijel nazornega ali naravoslovnega pouka, pri vsem tem pa je vendar zelo potrebno in jako povspešno, da učitelj vselej dosti na tablo riše. Posebno značilne dele vsakega novega predmeta — če že celega ne zna — pri ptičih na pr. kljun, glavo in noge, naj nariše v dovolj veliki, resnični in določni obliki na šolsko tablo, ali pa še boljše na veliki papir kot strajno nazorilo. Takšne risanke učitelj lahko vporabi s prav dobrim vspehom za neposredni pouk; gotovo imajo učenci več haska od dotičnih risank, kakor če se jim reče: prepisite stran . . . !

Listek.

Obrtnik — tehničar.

(Slika.)

Mnogí si izberó tehniški stan, ker mislijo, da v današnjem prometnem navalu ne zmanjka dela in kruha nobednemu. Taki se ne posvetujejo s svojim poklicem, ampak ravnajo slepo ter povzročajo, da

je preveč tehnikov srednje vrste, ki komaj živé in ki ne delajo čast svojí domovini. Nam Slovencem seveda ni treba tako jadikovati, ker nam domačih tehnikov sploh še povsod primanjkuje.

Tehniška stroka zahteva posebne izvenredne sposobnosti. Risanje in matematika sta za tehnika najvažnejša predmeta. Pogostoma otrok že pokaže v prvi mladosti sposobnost za svoj prihodnji poklic. Bodoči tehnik s posebnim veseljem riše na svoje zvezke razne slike, kakor topove, puške in stroje vsake vrste, tudi je izvrsten računar in navadno krepkih mišic.

Izurjen tehnik izvaja najkoristnejše in najumnejše reči. On gradi ceste, železnice, mostove, razne hiše, tovarne itd. Tehnik spreminja površino zemlji, da je pripravnejša njenim prebivalcem. On odstranjuje griče, postavlja pa tudi nove, odseljuje suho zemljo in napravlja otoke, pa jih tudi uničuje in spaja s suho zemljo. On gospodari nad kopno zemljo in vodo, vódi vodó, suši jezera in prevrtava goré. On je errata-corigge geografije in geologije. On vse to dela ali ne zamaže si rok in tudi ne znoj, on to izvrši le z ostjo svinčnika.

Tak človek je lahko ponosen, ker ima v svoji roki tako moč, da približuje razne narode in ljudem prikrajša pot in čas.

Mnogo tehnikov lahko prištevamo največim dobitnikom človeštva. Tehnik je izumil parostroj, on ga je popolnil, — tehnik je s sueškim prekopom odcepil Afriko od Azije ter s tem približal Evropo Indiji za več tisoč milj; tehnik nameravajo presekat Ameriko na dva dela, da s tem zblížajo izobražene narode Avstraliji, Kitajskemu in Polineriji, tehnik poskušajo doseči, da bi ljudje tako lahko po zraku plavali kakor po morskih valovih.

Blažen bi bil torej tisti, ki bi pri nas pripomogel k razvitku tehništva, da bi nam ne bilo treba pri vsakem večjem delu rabiti tujih rok. Malo manj odvetnikov in uradnikov, pa več tehnikov!

Posebno nam manjka mehanikov in izvedenih rudarjev. Mehanika dan za dnevom bolj prodira v vse obrtne stroke, ali mi smo na našo veliko sramoto primorani — kupovati od tujcev vse potrebne stroje in jih celo same klicati v naše kraje. Skoraj vsi naši večji obrtni zavodi so v tujih rokah in naše

rudokope izpraznujejo tuji; Slovenca najdeš le v najnižjih službah.

Temu se tudi ni čuditi, ker naši roditelji želé večinoma, da njih sinovi postanejo „gospodje“, — za kako koristno obrt ni jim mari. Tehnik pogostoma zanese v najbolj pozabljene kraje blagostanje, on sam pa se raduje nad dovršenim delom, z veseljem gleda na most, kateremu je on izdelal načrt. Marsikateri tehnik se ozira na stare dni z veseljem na stene svojega stanovanja, kjer visé njegovi črteži, ki mu pričajo, da ni živel zastonj in tudi ne samo za sebe, ampak največ za druge.

Mnogo mostov, hiš, cest in cerkev prej ni bilo, on jih je izmislil in izvršil. Razne učenosti so le prazne teorije in podobne megli, katero razprši solnce; toda zidovi ostanejo in če jih umetnost olepša, so dolgotrajni svedoki človeškega uma.

Tehniški stan pa tudi jako ugaja človeški naravi, ker s poslom je v zvezi ne le delovanje duha, ampak tudi gibanje telesa. Tehnik, kadar čez hribe in doline meri ceste in železnice, ali na prostem zaznamenuje temelje kake stavbe, je jednak popotniku in poljedelcu. On je razpostavljen solncu, vetru in dežju, ali o tem ojačuje svoje mišice in širi pluća. Potem nese svoja znamenja in poteze v pisarno in sedaj odpočije telo in prične delovanje možgan.

V taki sladki in zdravi spremembi živi tehnik, njegov posel je jeden najzdravejših.

Kaj torej sledi za nas učitelje iz tega?!*

—a—

* Ta slika je posneta iz P. Mantegazz-ove italijanske knjige, ki je izšla pod naslovom „Glava“ kot dopolnilo k znani izvrstni De Amicis-ovi knjigi „Srce“, katera je tudi že prevedena v slovenščino. Namen knjige „Glava“ je, v pripovedkah in primerah razlagati, da so poštenje, delo in idejalnost tri temeljne kreposti življenja in da morata biti srce in glava vedno v soglasju pri razumnem človeku. Posebne slike kakor: poljedelec, mornar, trgovec, tvorničar, umetnik, tehnik, odvetnik in zdravnik poučujejo mladino tudi pri izbiri stanú. Hrvatski pedagog. književni zbor v Zagrebu izdal je l. 1889. to knjigo v hrvatskem prevodu.

Naši dopisi.

Iz Ormoža. († Anton Freuensfeld.)

Dolgost življenja našega je kratka.
Kaj znanecv je zasula že lopata!
Odprta noč in dan so groba vrata;
Al' dneva ne pové nobena pra'tka.

Bilo je dné 17. decembra meseca p. l. Po ulicah ormoškega mesteca pomikala se je proti pokopališču dolga vrsta ljudi z vso šolsko mladino na čelu. Tujec, opazujoč to množico ljudstva, vprašal je tik sebe stoječega domačina: „Kdo neki je ta pokojnik, ki ga toliko občinstva spremlja k zadnjemu počitku? Gotovo je bil prav odlična in obče priljubljena oseba.“

Ko je potem slišal, da nesó v beli, s krasnimi vencí ozaljšani rakvi mladega, 26 let starega, nadepolnega učitelja, vnetega za svoj vzvišeni poklic, plamtečega za blagor in naobrazbo mladine, ni se več čudil sijajnemu sprevodu.

Kruta smrt posega s svojo koso v vse stanove in tudi nam učiteljem ne prizanaša. Kako obilna je žetev, s katero se leto za letom ponaša iz naših krogov! Pri tem pa še ni prav nič izbirljiva, ampak mlado, nadepolno življenje zamori prav tako, kakor staro, za grob zrelo. Vendar nas smrt učitelja-

starčka navadno ne zadene tako hudo, ker nas tolaži zavest, da gre po dolgoletnem, trudopolnem delovanju k potrebnemu in zasluženemu počitku. Kadar pa nemila smrt pokosi mladega tovariša, ki je komaj začel delovati, ki se je komaj začel razviti, tedaj prevzame naša srca brezmejna bolest. Zato je tudi v očeh marsikaterega učitelja in ne učitelja zaigrala solza žalosti in bridkosti, ko smo zgoraj omenjenega dné položili v prerani grob mladega tovariša Antona Freuensfelda.

Rodil se je pokojnik 1871. leta v Veržeju, kjer je tedaj njegov zdaj v Ormoži v pokoju živeči oče bil nastavljen kot učitelj. Po dovršenih osnovnih nauk in ljudski šoli šel je na ptujski gimnazij, kjer je ostal nekaj let. Potem si je pa izvolil stan svojega očeta in svojega že tedaj službujočega starejšega brata Josipa, vsem nam dobro znanega, tudi že pred tremi leti umrlega pesnika, pisatelja in uzornega učitelja. Vstopil je torej v učiteljske v Mariboru, kjer se je že tedaj oklikoval po svojem marljivem in vestnem pripravljanju za bodoči poklic in posebno še po temeljitem znanju slovenske slovnice. 1892. leta je dostal zrelostni izpit in še tisto jesen bil je imenovan začasnim učiteljem pri Sv. Miklavžu blizu Ormoža. Jeseni 1893. leta dobil je provizorično učiteljsko službo v Ormožu, kjer je ostal do svoje prerane smrti. Novembra meseca 1894. leta napravil je v Mariboru izpit učne usposobljenosti in nekaj mesecev potem bil je v Ormožu definitivno nameščen. Za vsem je torej služboval le 4 leta, vendar je že v tem kratkem času kazal toliko spretnosti in zmožnosti, da je zavzemal med učiteljstvom svojega okraja prav odlično mesto.

Šolsko mladino je ljubil nad vse; njej je posvetil vse svoje znanje, vse svoje moči in svoje srce. Storil je vse, samo da bi koristil otrokom, katere je poučeval. Posebno skrb je obračal jezikovnemu pouku, za katerega se je tudi sam najbolj zanimal. Pravil je vedno: „Glavna stvar je, da se otroci v šoli nauče do dobrega materinega jezika.“ Ker pa je bil po samem sebi prepričan, da se je v jeziku najbolj izuril po marljivem čitanju, skrbel je neumorno za to, da je šolska mladina čitala tudi doma. Dobro vedoč, da primerno čitanje otrokom blaži srce, da njim razširjuje duševni obzor in da ni boljšega pripomočka, omiliti otrokom materni jezik, kakor je čitanje dobrih knjig, nakupil si je v kratkem času kljub pičli svoji podučiteljski plači mnogo zabavnih knjižic, katere je potem vsako soboto delil med šolsko mladino. Takisto je prigovarjal svojim tovarišem z navdušenimi besedami, da obračajo posebno pozornost domačemu čitanju šolske mladine, in ako zdaj ormoški učenci z izrednim veseljem doma čitajo, je to po največ zaslugi rajnega Freuensfelda.

Pokojni Freuensfeld je bil odličen ud učiteljskega društva za ormoški okraj. Dokler je bil zdrav, ni zamudil nobednega zborovanja, kajti vedel je dobro, da je le v združenju moč. Vedno je deloval za pro-

cvit in napredek društva; razgovorov se je pogosto udeleževal ter je svoje misli in nazore razkladal vsigdar s prepričevalno besedo. Za učiteljske težnje in interese se je sploh neustrašno potegoval, a do svojih tovarišev bil je vedno zgolj prijazen in mljuden. Ni ga pač bilo učitelja, ki poznaoč Freuensfelda, ne bi bil cenil njega in njegovega delovanja za šolo in učiteljski stan.

Freuensfeld pa je bil ne le vrl učitelj in ljubezniv tovariš, bil je tudi zvest sin svojega slovenskega naroda. Vedno je odkrito izjavljal, da je slovensk učitelj in kot tak je tudi storil vse, kar je narodnemu učitelju storiti mogoče, kar mu je storiti dovoljeno. Posebno je ljubil slovensko narodno pesem. V družbi je vedno prosil pevce, da zapojó katero „narodno“, za druge pesmi ni mu bilo veliko mar. Ako je slišal neznano mu narodno pesem, takoj si jo je zapisal z napevom vred, kajti bil je tudi sam dober pevec in muzik. Tako je imel po večletnem nabiranju že precejšnjo zbirko narodnih pesmi, katero je vedno dopolnjeval in nameraval svoj čas obelodaniti. Hotel je izdati tudi zbrane pesmi svojega brata Josipa, a žal da vsled hude bolezni in prerane smrti ni mogel izvršiti te svoje nakane.

Že od nekdanj bolj slabotne narave, je po neumornem delovanju v šoli in izven šole, boreč se z vsemi težkočami in neprilikami težavnega učiteljskega poklica, svoje slabo zdravje rušil vedno bolj in bolj. O Božiču 1895. leta poprijel se ga je bronhijalni nahod in kmalu bila so tudi pluća bolna. Prosil je dopusta in januarja meseca 1896. leta podal se je za 6 tednov v solčno Gorico, da si tam zdravje utrdi, a prišel je slabši domov. Hiral je vedno bolj, dokler ni dné 15. decembra meseca p. l. previden s svetotajstvi za umirajoče v naročju očeta in skrbne sestre mirno zatisnil za vselej svoje oči.

Sprevoda se je dné 17. p. m. udeležilo obilo ljudstva. 5 častitih gospodov duhovnikov, okrajni šolski nadzornik gospod Ivan Ranner, nad 40 učiteljev od blizu in daleč, velika množica posebno tudi prostega kmečkega ljudstva, različna gospoda iz Ormoža in drugod ter vsa ormoška šolska mladina, spremili so pokojnika k zadnjemu počitku. Ko so častiti duhovniki opravili ob odprtem grobu svoje molitve, oslavlil je učitelj v nagrobnem govoru prerano umrlega tovariša in zaklical njegovemu spominu trikratni „Slava!“ — Zadnji glasovi pesmi „Jamica tiha“ utihnejo ter splavajo v večernem zraku dalje in se polagoma zgubé. Potrtih src ostavijo žalujoči znanci in prijatelji kraj žalosti in miru. Marsikoga pa slišimo izgovoriti besede: „Škoda mladega gospoda učitelja; koliko dobrega bi še bil lahko storil v svojem lepem, vzvišenem poklicu, če bi dalje živel. Bodi mu zemljica lahka!“ J. R.

Iz Tolminskega. Častiti gospod tovariš in častita gospodičina tovaršica! Prosim, v roke svinčnik

in računaj z menoj nekoje naloge zadevajoč naše gmotne škode.

I. Ti dovršiš učiteljske in po dveletni praksi napraviti je izpit učiteljske vsposobnosti. Znani Ti ste zakonski določbi: a) pokojnina se šteje od dneva izpita učiteljske usposobljenosti, b) petletnine se štejejo pa od dneva definitivnega imenovanja. Naredil si izpit učiteljske vsposobnosti 1 leto kasneje in razmerno bil tudi 1 leto kasneje definitivno nameščen. Vsled tega dobiš tudi:

1. petl. 1 l. kasneje in si pri 400 fl. I. pl. na škodi 40 fl.
2. " " " " " " 400 " " " " " 40 "
3. " " " " " " 500 " " " " " 50 "
4. " " " " " " 500 " " " " " 50 "
5. " " " " " " 600 " " " " " 60 "
6. " " " " " " 600 " " " " " 60 "

Skupaj 300 fl.

Koliko si na škodi, ako čakaš z izpitom 2, 3, 4 leta?

Koliko manj pokojnine dobiš? In v starosti je težko leta čakati. Vso to škodo trpé razmeroma v slučaju smrti tudi soproga-udova in otroci! Iz tega sledi nauk: Naredi izpit učiteljske usposobljenosti hitro po 2 letni praksi!

II. Ti si naredil sicer izpit učiteljske usposobljenosti hitro po 2letni praksi, pa si bil vendar in sicer vsled lastne nebrižnosti 1, 2, 3 leta kasneje imenovan definitivnim. Koliko škode trpiš? Iz tega sledi nauk: dovršivši izpit učiteljske usposobljenosti brigaj se in delaj v prvi vrsti sam na to, da te po izpitu hitro definitivno namestijo. Kdo hočeš, da bode za Tebe delal, ako sam ničesar ne storiš? Že pregovor pravi: delaj sam in Bog Ti bode pomagal. V nasprotnem slučaju Ti niti Bog ne pomaga.

III. Ti si pravočasno naredil izpit in vse potrebno sklenil, da bi bil hitro imenovan definitivnim. A imenovanje se pri šolskih oblastih zakasni 1, 2, 3 leta.

Koliko si oškodovan? Koliko Tvoji ostali v slučaju smrti? Iz tega sledi prošnja in nauk: Šolske oblasti, osobito šolske nadzornike prosimo, da bi se učit. def. imenovanja ne zavlačila za cela leta, dotični učitelji naj se pa prepričajo, kje je prošnja obtičala in v kojem stadiju se nahaja ter naj prosijo hitre rešitve.

IV. Zaradi kakega prestopka pridržijo ti šolske oblasti koje petletnino za 1, 2, 3 leta. Koliko si oškodovan? V slučaju smrti je kaznovana tudi Tvoja soproga-udova in ljubi otroci-sirote!

Iz tega sledi prošnja in svarilo: Šolske oblasti, osobito šolske nadzornike prosimo, da bi postopali kot dobri očetje pri takih občutljivih in daleč se-gajočih denarnih kaznih. Svarilo naj si pa vsak č. g. tovariš in č. gdč. tovarišica sama naredi uvažujoč posledice, stan in službo.

V. Zaradi kasnejega definitivnega imenovanja — naj ga prouzroči že kdor koli — trpi denarno škodo že itak slabo plačano vsesкупно učiteljstvo

v okraju, ki ni ničesar zakrivilo. Kajti vsled tega je število stalno nameščenih učiteljev-učiteljke manjše in po najnovjšem zakonu pride manj učiteljev — učitelj v I. in v II. plačno vrsto.

Toliko v dobrohoten pomislek in ravnanje.

A. V.

Iz Goriškega. Na dopis iz Tolminskega v 21. številki „Popotnika“ moram zopet kratko odgovoriti. Najprej omenjam, da se skoro nobeden pojem bolj ne zlorabi, kakor pojem o prijateljstvu. Pravi prijatelji — in to so prijatelji — se spoznavajo v nesreči, kakor zlato v ognju. Radoveden sem, kakšno bi se pokazalo najino prijateljstvo, ako bi prišlo v preskuševalnico. Cenjeni gospod tovariš! Ali ni mogoče, da bi postopal tako, kakor je postopal apostol sv. Peter, ko je svečano zatrjeval in se priduševal: Ne poznam tega človeka!

Imel sem namreč prijatelja, celó pobratima, s katerim sva bila do zadnje pičice jedina v svojih mislih gledé na stanovske kakor na politične zadeve. Ko pa je zlezal za stopinjo više, pričel je posnemati sv. Petra ter zatrjevati: Resnično, ne poznam tega človeka. Izolirati ga je treba! To omenjam samo „tra parenthesis“; Tebe, č. gosp. dopisnik, se ne tiče, le prepričan nisem, da bi tudi Ti kedaj ne postopal tako, ali jednako; kajti kakor me skušnja uči, tudi pobratimstvo ni stalno, kaj še le prijateljstvo. Da se razumeva.

Navesti bi hotel še nek drug slučaj, kakšne pojme imajo nekateri kolegi o prijateljstvu in tudi o kolegijalnosti, a dopis bi mi preveč narastel, saj tako nisem imel namena, spuščati se v dolgo polemiko, ker bi bila brezplodna in ker imam hvaležnejšega dela dovolj.

Sklepam ta dolg uvod z izjavo: Naše kruhoborstvo je dovedlo naše razmere do tja, kjer in kakoršne so zdaj in malo upanja je, da se zboljšajo v dohledni bodočnosti. Prehajam torej k stvari: k deželnemu šolskemu zalogu, kateri je pojedel meni in mnogim tovarišem po 100 gld. vsaj za 2 leti, če ne več. Ali je mogoče učitelja-trpina sprijazniti se s tistim, kateri mu je provzročil tako škodo? Znano je, da je občini zbor „Sloge“ v Gorici že pred več kot 10 leti sprejel soglasno resolucijo na deželni zbor, da naj se osnuje deželni šolski zalog. Zakaj se je čakalo toliko časa, dokler ni deželni odbor predložil načrt zakona za malenkostno zboljšanje, s katero je vsaj za več let pokopal vsako zboljšanje? Sam čast. gosp. dopisnik piše, da hitra pomoč — dvojna pomoč. Ali ni veljalo to pravilo tudi takrat?

Čast. gosp. dopisnik trdi, da je tolminsko učit. društvo v svoji spomenici povedalo svoje zahteve in tudi pota in sredstva, kako bi se dalo doseči predlagano zboljšanje. Prav, ali vprašam Vas, ali ni tudi „Zaveza“ pri letnem občnem zboru v Opatiji to storila? In ali je to stanovska kolegijalnost in

možatost, da se tu drugače postopa, kakor je „Zaveza“ storila? Ali dospemo po teh potih kedaj do cilja? In kako različne so zahteve Vaše in one „Zaveze“!

Iz dopisa v 17. številu „Popotnika“ prepisem doslovno: „... ter ostro grajal, kar je bilo netaktnega in pretiranega“.

In iz dopisa v 21. številu „Popotnika“: „Pač pa trdim in izjavim slovesno, da kaj takega nisem nikdar pisal, niti govoril.“

Kako se to vjema? Najprej si se, čast. gospod tovariš, postavil na visoko stolico sodnika znane „okrožnice več učiteljev“ ter isto ostro grajal, kar je bilo (?) v njej netaktnega in pretiranega, a kmalu potem slovesno izjavljaš, da nisi nikdar kaj takega ne govoril, ne pisal... Kar pa tiče Tvojega zagovarjanja (!) znane okrožnice, vedi, da nam je Tvoj zagovor tako malo koristil, kakor bi ga ne bilo. Hvala lepa za taka zagovarjanja, kakoršnih ni bilo niti treba, kajti zagovarjati se pač znamo sami; sicer se pa pravična stvar sama najbolje zagovarja. Kar pa zadeva tisto pobalinsko napadanje posameznih oseb, to nam pač malo mari, kajti znano nam je, da kdor ne more stvari do živega, se loti njene sence. Tako je bilo tudi pri dotičnej okrožnici: stvarnega se proti okrožnici ni dalo navajati, zato se je padlo kar na osebe. Vsak trezno misleč tovariš pa mora priznati, da je baš okrožnica spravila na površje naše pereče vprašanje in s tem je dosegla svoj — namen. Dovolj je, ker več nikdo ni nameraval. Izjavljam pa: Ako bi se naše vprašanje zopet odkladalo, pride — druga okrožnica ob primernem času!

Da bi bilo teženje po „političnem“ preobratu — neumestno — pri tem ostaneš, čast. gosp. dopisnik, bržkone vedno. Slobodno Ti. Tvoje prepričanje cenim, a tudi Ti stori tako. Vedi dobro, da jaz pa težim po „političnem“ preobratu in sicer po popolnem preobratu...

„Politični“ preobrat, katerega si želim, obstoja v tem, da bi konečno po tolikem moledovanju vendar enkrat prišel tudi učitelj do poštenega plačila, da bi se ga ne pitalo samo z raznimi izgovori in obljubami ter zatrdili, da so nam sedanji „politični“ voditelji prijazni, naklonjeni. Vedi, da so to le prazne besede, s katerimi si ne morem kupiti niti skorjice kruha. Štacunar pozna le tako „politično“ stranko, katera nosi „podobno“ cesarjevo. Le s takim prijateljstvom se nam zamore pomagati. To je sicer prav prozaično, ali — proze je na tem božjem svetu veliko več nego poezije. Primus est vivere, potem še le pridejo na vrsto „politični“ preobrati. Seveda, kdor je kruha sit, ta že lahko drugače govori, njemu se ne mudi. Kaj? Kdo pa trdi, da sedanji naši poslanci niso prav dobri, da ne skrbé za vsestranski napredek našega ljudstva — le to trdimo, da za nas bedne učitelje niso ničesar storili — ker mi ne poštevamo „dobre“ volje in takih stvari, katere nam

nič ne pomagajo. Vedi, čast. gosp. dopisnik, da sem bil med prvimi — če ne celo prvi slovenski učitelj na Goriškem, ki je šel v boj — volilni za sedanje naše deželne in državne poslance. Mnogo tovarišev in predstojniki z njimi so mirno držali z večino, s takrat na krmilu stoječo stranko, oziroma osebami ter za nje delali, jih volili, ko sem jaz storil vse mogoče — za preobrat. Tako sem delal iz prepričanja, da preobrat donese tudi revnemu učiteljskemu stanu primernoboljšanje. — Žal, da doslej tega ni, kajti še tega nimamo, kar nam je bilo obljubljeno in nekako zagotovljeno od poprej nam vladujoče stranke. Kje je 8% deželna doklada za zemljiško odvezo? Ali se je uporabila na našeboljšanje?!

Odkritosrčno in na ves glas povem: Nekoliko več za svoj stan sem pričakoval od preobrata; kar se pa tiče splošnih zadev našega naroda — ne govorim in tudi okrožnica ni niti z besedico omenjala. Vprašam pa: Ali ni tudi učitelj sin narodov in sicer sin, kateri vse svoje moči posvečuje v šoli in zunaj nje — le narodu? Ali ne zasluži tudi on poštenega plačila? Našim poslancem, do katerih gojimo sicer spoštovanje in zaupanje, moramo na ves glas povedati, da naj ne mislijo, da smo učitelji narodovi ostanki, ampak delujoči njega udje, za katere je treba resno in nujno kaj storiti. Ako oni nečejo, ali ne morejo — prav; „Zaveza“ sama je že pršla do sklepa: ker deželni poslanci nečejo, ali ne morejo primerno pomagati, obrnimo se do države. V 25 letih nismo od dežel niti toliko dosegli, kolikor so nam dežele dolžne vsled državnega šolskega zakona, obrnimo jim hrbet ter prosimo pomoči od države, katera se ne izgovarja, da ne more, kajti vsi ogromni stroški se leto za letom sprejmó v državnem zboru celó soglasno. Državi bo menda že toliko mar izobrazba narodov, da ne odreče pomoči. Hilf, was helfen kann.

Sicer pa, ako se ne morejo pokrivati stroški za ljudsko šolstvo, povem univerzalno pomoč proti temu, namreč: ljudske šole naj se kar odpravijo... Ako je drugim prav, bode moralo biti tudi nam. — To bi bil še le preobrat, altrohé „političen“! Ti nesrečna „politika“, kako te gonijo na vseh straneh. Mravljí, kateri vsaka na svojem koncu vlečeti drobtinico kruha — uganjati tudi „politiko“. Vrabec, ki na dvorišču čivka, ker ne more izpod snega zbrskati plevelovega semena, da bi si utešil lačen želodec — je nevaren „politikar“, ki hrepeni po „političnem“ preobratu, želeč južnega vremena, da bi se sneg odtajal. Ravno tak „političen“ preobratnik je učitelj, kateri kliče po „vremenu“ južnem, ki bi omehčalo trda — zmrzla srca poslancem, da bi vendar sklenili zakon, po katerem bi tudi on dobil vsaj tako velik kos kruha, da bi nam ne trebalo vedno rabiti pasu...

Dopis mi je nehoté narastel, a, gospod urednik, ne hudujte se radi tega in ne grajajte mojega pisanja, kajti vedite, da bi bil kmalu prišel na gro-mado radi svojega poželjenja po „političnem“ preo-

bratu — ko bi bili še oni zlati časi, ko so take „nevarne“ prekocahle sežigali. Zdaj pa, v tem šmen-tanem tisočletju, se mi ni družega zgodilo, nego da sem — „izoliran“. „Političen preobratnik“.

Društveni vestnik.

Maribor. Učiteljsko društvo za mariborsko okolico imelo je dne 7. t. m. svoj glavni zbor, ka-terega se je udeležilo 25 članov (med njimi ena gospica). Ko je g. predsednik navzoče ude prisrčno pozdravil in jim srečno novo leto, društvu pa v novem letu mnogo uspešnega delovanja želel, dobil je besedo g. Jožef Kotnik iz Selnice, ter prav zanimivo govoril „o zraku in svetlobi ter njenem vplivu na zdravje in življenje“. Ker upamo, da gosp. podavatelj svoj govor objavi v „Popotniku“, omenimo le, da so poslušalci podavanju prav pazljivo sledili in govornika prav živahno zahvalili. Med društvu došlimi dopisi je povzročila okrožnica „Zavezinega“ načelnikstva, tihoča se poziva na odpor proti „Slo-venčevi“ pisavi, kaj živahno razpravo, ki je končala s sklepom, da se določje po društvenem odboru „Učiteljskemu Tovarišu“ izjava, s katero se obsoja dotični članek „Slovenčev“ in odobrava protest v „Učiteljskem Tovarišu“. — Gosp. ravnatelj Schreiner priporoča društvo „Avstrijska zveza prijateljev ptičev“, želeč, da učiteljstvo v okraju polnoštevilno pristopi temu društvu — ter uplivojoč na učence pospešuje društvene namene. Gospod nadučitelj Nerat poroča, da je bil naprošen prevzeti pover-jeništvo društva „Selbsthilfe“ za naš okraj, ter povdarjajoč plemeniti namen tega društva vabi to-variše in tovarišice, da mu prav mnogobrojno pri-stopajo ter se radi vstopa pri govorniku oglašajo. — Gledé na hospitacije, katere je društvo lansko leto uspešno uvedlo, se je sklenilo, da 'bode prva letošnja taka hospitacija v četrtek dne 4. svečana v Framu. Pričakuje se mnogobrojna udeležitev. — Letni poročili gospoda tajnika in g. blagajnika vzeli ste se zadovoljno na znanje in se je sklenilo naročiti za 1897. l. časopis „Oesterr. Schulbote“ na društvene troške. Po tem se vršujoče volitve v novi odbor imele so ta-le izid: G. Jože Lasbacher, predsednik, g. M. J. Nerat, njegov namestnik, g. Karol Kotnik, blagajnik, gg. A. Požegar in M. Lesjak, tajnika,

gg. J. Fistravec, J. Slekovec in K. Pestevšek pa odborniki.

Iz Ljubljane. Dne 29. decembra meseca 1896. l. je bil občni zbor „Slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani“ v mali dvorani „Narodnega doma“. K občnemu zboru se je zbralo do 100 druž-benikov. Tajnikovo in blagajnikovo poročilo pravi, da je sestavljal v preteklem letu odbor pravila za deželno učiteljsko društvo, da je prirejalo „Slovensko učiteljsko društvo“ društvene večere s predavanji in da je štelo 409 pravih članov in jednega pod-pornega uda. Društvo je imelo 1665 gld. 58 kr. dohodkov in 1668 gld. 45 kr. troškov. Glasilo „Učiteljski Tovariš“ je štel 600 naročnikov. Za „cesar Franc Jožefovo ustanovo za učiteljske sirote na Kranjskem“ se je nabralo v prvem letu 500 gld., kar je najlepši znak učiteljske požrtvovalnosti. Omenimo naj še prošnje na veleslavni deželni zbor-kranjski za zboljšanje gmotnega stanja. Prošnja je sestavil nadučitelj Luka Jelenc in podpisalo jo je vse kranjsko učiteljstvo. Konečno je bila volitev od-bora, ki se je precej ustanovil. Voljeni so gospodi: predsednik Franc Gabršek, podpredsednik Anton Razinger, tajnik in knjižničar Engelbert Gangl, bla-gajnik Franc Črnagoj, urednik Jakob Dimnik in odborniki: Luka Jelenc, Ivan Krulec, Lovro Let-nur in Janko Likar. — Dan poprej, t. j. 28. de-cembra meseca 1896. l. pa je istotam bil občni zbor društva za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani, ki šteje sedaj 2 pokrovitelja, 1 ustanov-nika, 70 rednih in 100 podpornih udov, društveno imetje pa znaša že 5000 kron. Novi odbor tega društva sestavlja se je tako-le: Andrej Žumer, pred-sednik, Franc Gabršek, I. podpredsednik, Jožef Ce-puder, II. podpredsednik, Juraj Režek, tajnik, Jakob Dimnik, blagajnik, Franc Črnagoj, Jakob Furlan, Eng. Gangl in Janko Likar, odborniki.

Razne vesti.

(Iz državnega zbora.) Pri razpravi o točki „Ljudske šole“ je poslanec Sues krepko in uspešno branil „novo šolo“ ter s statističnimi podatki doka-zoval, da se vsled boljše šolske izobrazbe število

hudodelstev izdatno zmanjšuje, državni šolski zakon je torej blagoslov za državo. Temu je pa slovenski poslanec dr. Šušteršič strastno oporekal, češ, „da je prokletstvo za ljudstvo“ (ein Fluch für das Volk).

Ne vemo sicer, kam gospod doktor eika s svojo izjavo. A da se mu gledé na domače dejanske šolske razmere v občé ne posreči, dokazati svoje neumestne trditve, o tem pa smo že naprej prepričani.

(Stalni okrajni šolski nadzorniki.) Poslanec Lorber je predlagal v državnem zboru, naj se vladi naroči, da predloži prej ko prej načrt zakona o nameščenju stalnih okrajnih šolskih nadzornikov na Štajerskem. Predlog je bil sprejet.

(Pravico javnosti) dobi zasebna ljudska šola društva Komenskega na Dunaju. Tako je namreč sklenila 7. t. m. državna zbornica z 122 proti 111 glasovi. — Za to pravico se je društvo Komenskega že več let poganjalo — brezuspešno.

(Višji šolski svetnik) Berthelt, ki je pred kratkim v Dražlanih umrl, volil je vso svoje premoženje, ki znaša nad 300.0000 mark, saksonskemu Pestalozzi-jevemu društvu.

(Za 115 mestnih služb) ljudskih učiteljic se je na Francoskem oglasilo ob jednem 6947 usposobljenih prošnje.

(Šolstvo na Španskem) je na zelo nizki stopnji. Zakone sicer imajo, a ne izvajajo jih. Leta 1887. se je našelo od 10.000 oseb 1889 moških in 960 ženskih, ki so znali čitati in pisati, to je 28-49 odstotkov. Samo brati je znalo 126 moških in 217 žensk, t. j. 3-43 %. 2885 moških in 3916 žensk, t. j. 68-1 %, ni znalo niti čitati niti pisati. Le 41 % šolo obiskovati dolžnih otrok se udeležuje najpotrebnejšega pouka; več kakor polovica pa se jih klati in berači po cestah okoli. Od 14.430 učiteljev jih 787 ne dobiva nad 125 frankov na leto, 1784 jih dobiva od 125 — 250 fr., 5031 ima 250 — 500 fr., 3007 dobiva 500 — 625 fr. in tako naprej v zmanjšajočem se številu učiteljev do 2000 fr., katere plače pa se razveljuje le 77 učiteljev. Pa ko bi še svojo plačo v resnici dobivali! Leta 1893. so bile občine

učiteljem dolžne nad 8 milijonov frankov, sploh so učitelji, ki že več let ne dobivajo plače.

(Učitelji na Turškem) imajo kaj težavno stališče. Vlada jih dolži, da so spridili mladino in zasejali med njo puntarske ideje. Naučno ministertvo je zaukazalo vsem šolskim vodjem, naj dajo zapreti vse učitelje, kateri se bavijo s političnimi vprašanji in kritikujejo oblastvene naredbe. Bati se je, da kmalu več učiteljev utaknejo v ječo.

(Nabasane živali nevarne zdravju.) Prostore, v katerih so spravljene nabasane živali, je treba skrbno prevetrovati, da se izognemo nevarnosti zastrupljenja. Koža se namreč pri basanju največkrat namaže z mišničnim milom, da ne gnije in prhni. Ker je mogoče, da se zaplodijo v koži glivice, ki izločujejo prosti vodik — H —, se ta spoji z arsenom — As — iz spojine — As₂ O₃ — to je mišnica, ki je v milu, in tvori jako strupen plin — H₂ As — arsenov vodik. Že minimalne množine tega plina povzročijo smrt. Zelo potrebno je torej, skrbeti za prevetrovanje sob in omar, v katerih so preparirane živali; naravnost nevarno pa je, imeti take stvari v stanovanju, n. pr. v spalnicah kot okrasje. Ivan Vrščaj.

(„Popotnikov koledar“) je o novem letu zagledal beli svet. P. n. čitatelje opozarjamo v tem ozru na današnjo našo prilogo ter jo priporočamo v uvaževanje. Tovarčice in tovariši, sežite po našem učiteljskem koledarju, da ne bode gmotne škode!

Premembe pri učiteljstvu. Gospod Ivan Brinšek, podučitelj v Šostanju, dobil je učiteljsko, gospa Marija Brinšek, sedaj v Škalah, pa je dobila podučiteljsko službo v Kostrivnici pri Rogatcu. Provizorični podučitelj g. Jožef Kitek postal je definitivni učitelj v Žitalah, gospica Marica Sternačova, dosedaj učiteljica pri Sv. Ani na Krembergu, pa je imenovana za učiteljico pri Sv. Jakobu v Slovenskih goricah.

Št. 1248. Učiteljska in podučiteljska služba.

Na v petrazrednico razširjeni ljudski šoli III. plačilnega razreda v Hajdinu (Haidin) je s prihodnim poletnim tečajem umestiti učiteljsko in podučiteljsko mesto definitivno, eventualno tudi provizorično. Učitelj dobi brezplačno izbo, podučitelj pa ima za izbo nekaj malega plačati.

Prošnji ki in prosilke naj vložijo svoje prošnje, katere je opremiti s spričevalom zrelosti in učne usposobljenosti pri nenaમેશčenih tudi z domovnico — potom predstojnega okrajnega šolskega sveta do dne 6. januarija meseca 1897. l. pri krajnem šolskem svetu v Hajdinu poleg Ptuja.

Okr. šol. svet v Ptuj, dne 7. dec. meseca 1896. l.

Št. 849.

Razpis natečaja.

(Podučiteljsko mesto.)

Na štirirazredni javni dekliški šoli III. plačilnega razreda v Trbovljah na Vodi laškega šolskega okraja je umestiti mesto podučiteljice definitivno eventualno provizorično.

Prošnje za to mesto naj vložijo svoje prošnje, katere je opremiti s spričevalom zrelosti, učne usposobljenosti, ter pri takih, ki še niso v službi, z dokazom avstrijskega državljanstva (domovnico), potom predstojnega okrajn. šolskega sveta do 20. januarja meseca 1897. leta pri krajnem šolskem svetu v Trbovljah.

Okr. šolski svet Laški, dne 18. decembra meseca 1896. l.

Št. 502, III.

Razpis podučiteljskih služb.

V šoštanjskem šolskem okraju se razpisujejo sledeče službe:

1. Podučiteljska služba na štirirazredni šoli v Šoštanju, III. plačilni razred in prosto stanovanje.

2. Podučiteljska služba na dvorazredni šoli pri Sv. Andražu, pošta Velenje, III. plačilni razred in prosto stanovanje.

3. Služba podučiteljska na dvorazredni šoli v Škalah, pošta Velenje, III. plačilni razred in prosto stanovanje.

Prošnjiki in prošnice za katero teh služb naj vložijo svoje redno opremljene prošnje predpisanim

potom do 30. januarja meseca 1897. l. pri dotičnem krajnem šolskem svetu.

Okrajni šolski svet Šoštanj, dne 28. decembra meseca 1896.

Predsednik: Finetti s. r.

Naznanilo.

Podpisani odda vse letnike „Slovenskega učitelja“ (letnik po 1 gld. 50 kr.), vse letnike „Potnika“ do leta 1895. (letnik po 1 gld. 50 kr.) in vse letnike „Pädagogische Zeitschrift“ do leta 1895. (letnik po 2 gld.) skupaj ali posamezno.

Ivan Muršec,

vpok. nadučitelj in posestnik v Ptuj, meščanske ulice št. 12.

Higijenične
c. in kr. priv. šolske klopi
in
dovoljenje za njih ponarejanje
priporoča po prav nizki ceni tudi na obroke in pošlje
razgled gratis in franco

Ivan Weixl
nadučitelj.

V Kamnici pri Mariboru n. D.

Vabilo na naročbo.

S pričujočo številko nastopi „Popotnik, glasilo slovenskih učiteljskih društev“ XVIII. leto svojega potovanja med slovenskim učiteljstvom. Da mu je to mogoče, imamo se zahvaliti mnogobrojnim njegovim duševnim podpornikom in zvestim prijateljem-naročnikom. Zahvaljujoč jih na izdatni dosedanji podpori, priporočamo naš list tudi dalje njih blagonaklonjenosti, ter zlasti prosimo v „Zavezi“ združeno slovensko učiteljstvo, da naše podjetje gmotno podpira, kolikor le more. Naj se ne najde nobedna šola po Slovenskem, kjer bi se ne nahajal vsaj jeden iztis „Zavezinega“ glasila. Vrh tega pa si ga naj tudi posamezniki pridno naročajo in skrbje zato, da ne bo del manjkal v nobedni čitalnici in v nobednem bralnem društvu. Posnemajmo v tem oziru politične stranke in agitujmo, kakor one, za svoja podjetja. Bolje ko bo del naš list gmotno podkrepjen, svobodneje bo del lahko gibal in lepše se razvijal. V to pomozi Bog!

„Popotnik“ bo del izhajal tudi v novem letu v dosedanji obliki 10. in 25. dan vsakega meseca in se držal svojega dosedanjega programa, katerega bo del s pomočjo blagih svojih sodrušnikov vestno izvrševal.

Naročnina, katero je plačati naprej, znaša, kakor do sedaj

za celo leto 3 gld. — kr., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrt leta 80 kr.

Pošilja se najceneje po vložnih listkih poštne hranilnice, katere smo dali priložiti za dosedanje naročnike 24. številki m. l., ali pa po poštnih nakaznicah.

Današnje številko dali smo poslati vsem dosedanjim prejemljevalcem v nadi, da nam ostanejo zvesti tudi v tem letu, ter nekaterim šolskim vodstvom, tovarišicam in tovarišem na ogled, upajoč da se pridružijo našim zvestim naročnikom in točnim plačnikom.

Kdor lista ne mara naročiti, naj blagovoli to številko vrniti, da bo del upravništvo znalo na čem je, kdor pa jo obdrži, smatramo ga naročnika ter ga prosimo, da pošlje do 5. svečana t. l. pol., ali če mu je to težko vsaj četrtletno naročnino naprej ali pa naj vsaj javi, do kedaj se meni odvzati svoj del dolžnosti.

Tudi one, ki imajo od prej še kaj poravnati, prosimo opet in nujno, da se spravijo z našim upravništvom. Bog daj srečo v novem letu!

Uredništvo.

Založništvo („Zaveza slov. učit. društev“.)

Vsebina. I. Utrinki iz socialne pedagogike. (I.) (Brinjos.) — II. Stilišična razvojna teorija Schiessl-ova. (L. Černej.) (IV.) — III. Ščinkovec ali zeba. (Stanko Marin.) (I.) — IV. Listek. — V. Naši dopisi. — VI. Društveni vestnik. — VII. Razne vesti. — VIII. Natečaji in inserat. — Vabilo.

Lastnik in založnik: „Zaveza“

Tisk tiskarne sv. Cirila v Mariboru. (Odgov. L. A. Brože.)